



Til minde om solidaritet

Køge: Et evigt minde om solidaritet og medmenneskelighed i den danske befolkning i besættelsesårene er på vej fra Køge til Churchillparken i København.

Med den pensionerede major Erkki Kalevi Trige (billedet) som idémand og initiativtager er der på Køge Stenhuggeri fremstillet en sten - på basis af en 4,5 ton tung smuk finsk granitblok - som skal nære mindet om de

4500 finnebørn, der i krigsårene blev modtaget af danske familier til sikkerhed og pleje i Danmark. Erkki Trige er et af de 100 finnebørn, som blev adopteret og fik sit blivende sted i Danmark.

Køge 2. sektion forsiden

Minde om solidaritet i besættelsestiden

Mindesten for finnebørn og deres danske plejeforældre på vej fra Køge til Churchillparken i København.

Køge: - Historien om finnebørnene er en del af historien om besættelsestiden, men det har mange glemt. Der var også knappe tider i Danmark, men alligevel tog man sig af de finske børn, som led nød. Hele den solidaritet i den danske befolkning dengang er der ikke mange, som skænker en tanke endside et ord i dag. Og det ville jeg gerne gøre noget ved.

Erkki Kalevi Trige, 69-årig pensioneret major fra Slagelse, har ordene på rede hånd, da han bliver bedt om at forklare baggrunden for et meget specielt projekt, han har været

ankermand for, og som nu er meget tæt på at være realiseret.

I Køge Stenhuggeri på Glentevej fremviser han med stolthed en meget smuk 4,5 tons tung og 1,5 m høj mindesten af finsk granit, som er på vej til sin blivende plads i Churchillparken i København, hvor den fremover skal minde alle forbigående om de 4500 krigsramte finske børn, der under Anden Verdenskrig blev modtaget i Danmark til sikkerhed og pleje.

Erkki Trige er et af de kun 100 finnebørn, som fik lov til at blive adopteret af sine plejeforældre, og som altså fik Danmark som sit blivende sted.

Krigen hærgede

Han blev født i Tammerfors i 1935 og havde dengang efternavnet Heiskala.

- Jeg var i hvert fald en efternøler. Min mor var 49 år og min far 64 år, da jeg blev født, og der var 14 år mel-

lem mig og den yngste af mine fire søskende. Da Vinterkrigen hærgede i 1941-42 blev forholdene så vanskelige, at mine forældre i 1942 fik mig sendt til Danmark sammen med mange andre børn, fortæller Erkki Trige.

I maj 1942 kom han til en plejefamilie i Århus, et middelklasse-ægtepar, som ikke selv havde børn. Og hos dem fik han det godt.

I 1947 inviterede mine plejeforældre min mor ned på besøg. Hun fortalte, at der ikke var noget for mig at vende tilbage til i Finland. Krigen havde hærget, flere familiemedlemmer var døde, mine forældre var gamle - og jeg havde faktisk glemt sproget, mens jeg var i Danmark. Min mor græd, da hun skulle rejse tilbage, men det kunne jeg ikke forstå - hun skulle jo hjem, og jeg var allerede hjemme...

Erkki Trige voksede op i Århus, blev student i 1954, og var meget motiveret, da han skulle aftjene sin værnepligt - krigen havde trods

alt sat sine spor. Han blev i Hæren, som linieofficer, lige til han var 52 år. Derefter havde han otte år i erhvervslivet, inden han gik på pension. I mange år boede han i Vordingborg, siden i Ringsted - og da han for tre år siden mistede sin hustru flyttede han til Slagelse.

Idéen kom i 1999

- Jeg fik idéen med mindestenen i 1999, og i de næste par år nævnte jeg den for flere, ikke mindst i vores finnebørnforening, og alle syntes, det var noget at arbejde videre med. Så i 2001 gik vi i gang for alvor, fortæller Erkki Trige.

Han talte blandt andre med en finsk officerskollega fra den periode - 1974-77 - hvor han var udsendt til Mellemøsten, og kollegaen, der sluttede sin militære karriere som brigadegeneral og havde meget gode forbindelser, lovede straks, at den finske stat ville skænke stenen, og at Erkki selv kunne komme til Finland og vælge den. En projektgruppe blev nedsat med deltagelse fra Foreningen af Finnebørn i Danmark og den finske forening i København, og via et medlem af gruppen, Gunnar Bergström, Bjæverskov, blev der knyttet kontakt til vognmandsfirmaet Knud Jensen & Sønner i Bjæverskov, som lovede at sponserer hjemtransporten af stenen fra Finland.

Københavns Kommune blev kontaktet, og her var man straks med på idéen om opstilling af mindestenen i Churchillparken nær Frihedsmuseet og om kommunens overtagelse af vedligeholdelsespligten.

Panserspærring

- Jeg tog så til Finland, hvor jeg på Karelen i SALPA-forsvarslinien, der repræsenterer det største ingeniørarbejde i Nordens historie, fik lov til at vælge en sten. Det blev en smuk 4,5 tons tungt granitblok, der havde tjent som panserspærring. Stenen blev som lovet af vognmanden fragtet til Bjæverskov.

Nu skulle der findes en stenhugger, som kunne forvandle granitblokken til et mindesmærke, og valget faldt på Bo Casper Andersen, der har Køge Stenhuggeri på Glentevej i Køge.

- Jeg syntes med det samme, at opgaven lød spændende. Det er ikke hver dag, man får lov til arbejde med sådan et projekt - og det har virkelig været en oplevelse og en udfordring, siger Bo Casper Andersen.

Den tunge sten blev sendt til et specialfirma i Jyderup, hvor den med en kæmpe diamantskive blev planskåret i det, der skulle være bunden. Herefter arbejdede Bo Casper Andersen med at indfælde en forstørret bronze-kopi af den medalje, finnebørnenes ple-



Erkki Kalevi Trige (th) og stenhugger Bo Casper Andersen ved resultatet af deres fælles anstrengelser, den smukke mindesten, som nu er klar til transporten til Churchillparken. Foto: Bjørn Armbjørn

je forældre efter krigen modtog i anerkendelse af deres indsats, i stenen. Medalje-kopien er den eneste udsmykning på granitblokken, der med sin form, struktur og spor fra brydningen er meget virkningsfuld i sig selv.

Under arbejdet opdagede Bo Casper Andersen i øvrigt, at hans bedsteforældre havde haft et finnebarn - det gav arbejdet et ekstra perspektiv.

- Ja, der har været følelser med i spillet hos alle, som har arbejdet med projektet. Det er følelser og ikke forretning, der er blevet talt om under hele forløbet, konstaterer Erkki Trige - og tilføjer, at han i lange perioder nærmest har været målløs over den hjælpsomhed og interesse, han har mødt under arbejdet med mindesten-projektet.

Afsløres 25. september

Og nu står mindestenen klar på Køge Stenhuggeri. 25. september afsløres den på sin blivende plads i Churchillparken. I højtideligheden medvirker blandt andre den finske præsident Pekka Ojanen og Københavns kommunes miljøborgmester Søren Pind.

Det sker i 60-året for afslutningen af krigshandlingerne mellem Finland og Sovjetunionen og den finske krigserklæring til Tyskland, hvorved finnebørnene i Danmark skiftede status fra at være "ven-

ligtsindede" til at være "fjendtlige udlændinge". Behjertede danskere sørger på det tidspunkt for at

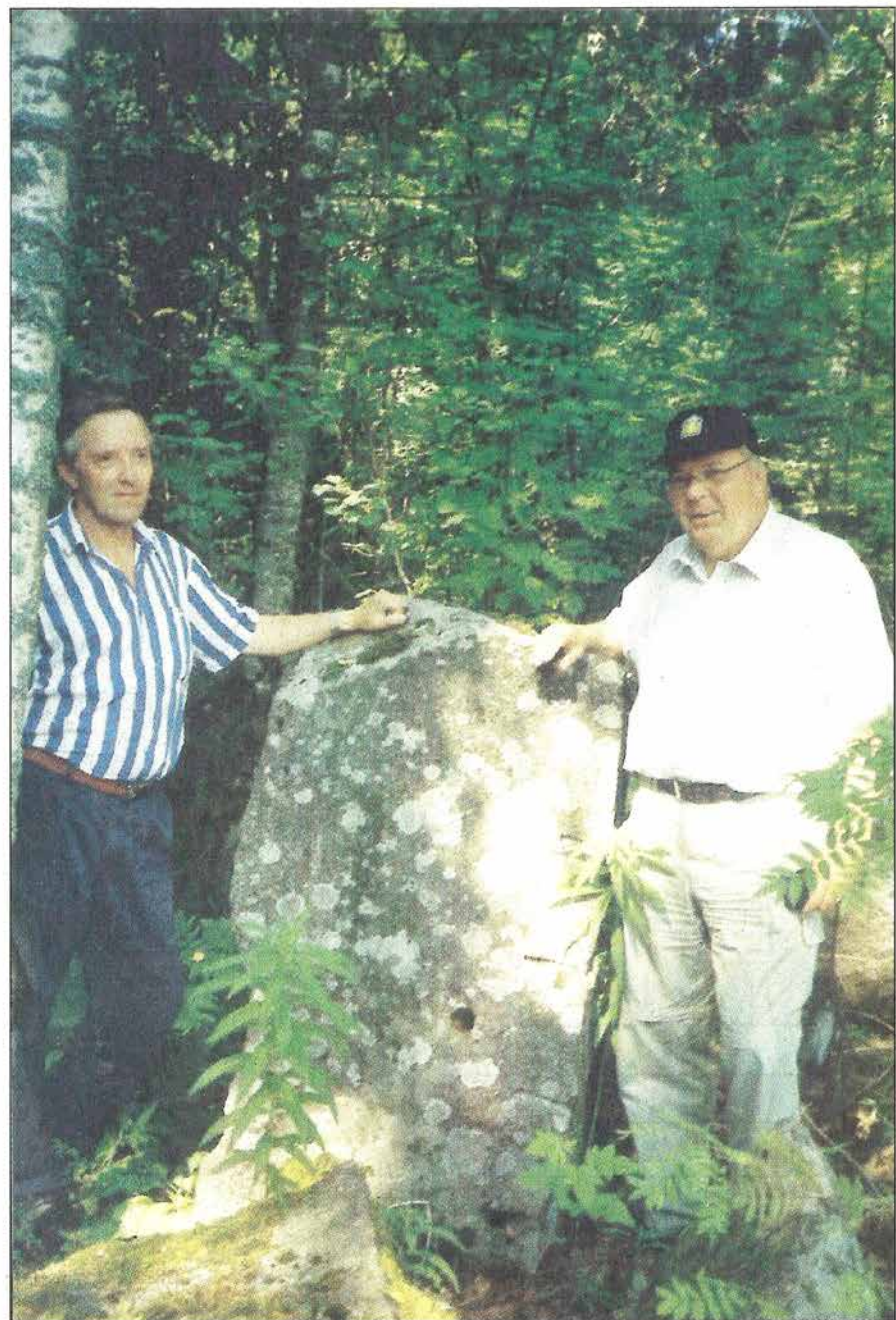
fjerne arkiver og registre-ringer, så finnebørnenes fordeling til danske plejeforældre ikke blev kendt af

den tyske besættelses-magt.

pbc-



Ernst udsmykning på mindestenen er bronzekopier af for- og bagside på den mindemedajle, finnebørnenes plejeforældre fik overrakt i anerkendelse af deres indsats.



Erkki Trige (th) med mindestenblokken på findestedet i det gigantiske forsvarsanlæg SALPA-linjen på Karelen, hvor han fik lov til at vælge og vrage.